

Λήξη εργασιών του Γ΄ Συμποσίου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών για τη Βυζαντινή Μακεδονία.

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)



Με μεγάλη επιτυχία έληξαν οι Εργασίες του Γ΄ Συμποσίου της Εταιρείας μας, υπό τον τίτλο «**Βυζαντινή Μακεδονία**» που διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 14 και 15 Μαΐου 2016, στην αίθουσα Διαλέξεων της Εταιρείας, με βασικές θεματικές εκτεινόμενες στη **Θεολογία**, την **Ιστορία**, τη **Φιλολογία**, το **Δίκαιο**, την **Αρχαιολογία** και την **Τέχνη**.

Το Συμπόσιο ετίμησαν με την παρουσία τους οι πολιτικές, πολιτειακές, στρατιωτικές και δικαστικές Αρχές της Θεσσαλονίκης, προξενικές Αρχές και πολλοί εταίροι μας, σπουδαστές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και του



δρους
ον και

Στην αρχή του Συμποσίου τους Συνέδρους χαιρέτισε εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας ο Αντιπρόεδρος, Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., κ. Κων. Χρήστου, και ακολούθησε η κεντρική ομιλία του Συμποσίου από τον Ομότ. Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Γεώργιο Νάκο, με θέμα «Εισαγωγικά στο Συμπόσιο της Βυζαντινής Μακεδονίας».

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Συμποσίου συνοψίζονται στο υψηλό επίπεδο των εισηγήσεων, στον μεγάλο αριθμό των εισηγητών, στην αθρόα συμμετοχή Συνέδρων και στην άφογη από κάθε άποψη οργάνωση του Συμποσίου.

Οι θεματικές του Συμποσίου συνοψίζονται ως ακολούθως:

Στη **Θεολογία** οι εισηγήσεις αφορούσαν την ειδικότερη ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης τον 14ο αι. – τη σχέση της με το Άγιο Όρος – το κίνημα του Ησυχασμού – τη διαμόρφωση του περιεχομένου της Φιλοσοφίας στα συγγράμματα του Γρηγορίου Παλαμά- σε συνδυασμό με τη διδασκαλία του αναφορικά με την έννοια της περιχωρήσεως – τους λόγους και αντίλογους περί Φιλοσοφίας και

Θεολογίας στα έργα των Νείλου Καβάσιλα και Δημητρίου Κυδώνη, κ.ά.



Στην **Ιστορία** αρχικά προσδιορίζεται, με συγκριτικά βιβλιογραφικά στοιχεία από την αξιολόγηση των πηγών, η βυζαντινή περιπλάνηση του ονόματος Μακεδονία. Τονίζεται η θέση της Θεσσαλονίκης στην πρωτοβυζαντινή εποχή (324-565) και αναλύεται η αυτοκρατορική ταύτιση της επιγραφής «Μιχαήλ Ρώμης Ἄναξ» που μνημονεύεται σε επιγραφή του Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, κ.ά.

Στη **Φιλολογία** αρχικά αξιολογείται η ανίχνευση της σχέσεως του βυζαντινού ποιητή της παλαιολόγειας περιόδου Μανουήλ Φιλή με τη Θεσσαλονίκη μέσα από σειρά ποιημάτων που με βεβαιότητα αφορούν την πόλη, ποιημάτων που θα μπορούσαν να σχετίζονται μ' αυτή, όπως και ποιημάτων που αφορούν τη Θεσσαλονίκη και ενδεχομένως αποδίδονται στο Μανουήλ Φιλή, σκιαγραφείται η ανάπτυξη της φιλολογίας στη Θεσσαλονίκη τον 14ο αιώνα, παρατίθενται πληροφορίες για την ευρύτερη περιοχή, θέματα πολιτικής φιλοσοφίας κ.ά.

Στο **Δίκαιο** οι εισηγήσεις ανεζήτησαν την ουσιαστική τομή στην ειδικότερη αξιολόγηση των πηγών εκείνων που σηματοδότησαν καίρια το τότε ισχύον Δίκαιο, στην προσπάθεια να καταστεί αυτό πιο λειτουργικό, στην προσέγγισή του με την πραγματικότητα. Έτσι, με βάση τις ειδικότερες αναγωγές των αυτοκρατορικών Νεαρών που περιέχονταν στα δύο κορυφαία δικαϊκά εγχειρίδια που συντάχθηκαν τον 14ο αιώνα στη Θεσσαλονίκη, δηλαδή το Σύνταγμα κατά Στοιχείον του Ματθαίου Βλαστάρεως (1335) και την Εξάβιβλο του Κωνσταντίνου Αρμενόπουλου (1345), επιχειρείται η θεραπεία της ανάγκης αυτής με την εννοιολογική ένταξη των αυτοκρατορικών αυτών διατάξεων στο τότε εφαρμοζόμενο ζωντανό δίκαιο



κ.ά.

Στην **Αρχαιολογία** η αρχική διερεύνηση εξειδικεύεται στην αξιολόγηση των αρχαιότερων χριστιανικών ναών της Θεσσαλονίκης. Επισημαίνεται η πρώτη χριστιανική χρήση της Ροτόντας και η μετέπειτα μετατροπή της σε ολοκληρωμένο ναό με την προσθήκη νάρθηκα, ιερού και περιμετρικού κλίτους. Εξετάζεται επίσης η αρχική φάση του Αγίου Δημητρίου κατά τα χρόνια της λειτουργίας του ως μαρτυρίου. Η βυζαντινή Θεσσαλονίκη εμφανίζεται στη βάση του υποστηριζόμενου σχεδιάσμάτος της με αναφορά την εικόνα της.

Στην ίδια ενότητα της **Αρχαιολογίας** παρουσιάστηκε σε ιδιαίτερη **Στρογγυλή Τράπεζα** το θέμα: «Η βυζαντινή Θεσσαλονίκη διαμέσου των αιώνων. Οι ανασκαφές του ΜΕΤΡΟ» από αρχαιολόγους της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης. Αρχικά επισημάνθηκαν ευρήματα από χώρους παραγωγής και πωλήσεως προϊόντων, καθώς και κατοικίες που εκτείνονταν στην περιοχή της Αχειροποιήτου (9ος-14ος αι.), δίπλα στον κεντρικό χαλικόστρωτο δρόμο (τη Λεωφόρο ή Μέση οδό), κατά τη μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο, ενώ διαπιστώθηκε ότι σημαντικό τμήμα της βυζαντινής αγοράς αναπτύσσεται στη διασταύρωση του κύριου οδικού άξονα αυτής της Λεωφόρου ή Μέσης οδού προς τον λιμένα, με σειρά μικρών καταστημάτων με εργαστήρια που μαρτυρούν ύπαρξη παραγωγικών μονάδων εντός του αστικού ιστού της πόλεως κ.ά.

Τέλος η ενότητα της **Τέχνης** επικεντρώθηκε στα βυζαντινά ζωγραφικά έργα τα οποία προσδίδουν στις μακεδονικές βυζαντινές πόλεις μια αίσθηση ακμής τους κατά τον 14ο αι. - αξιολογείται ο επίσκοπος Αρίσταρχος στα ψηφιδωτά της

Ροτόντας Θεσσαλονίκης - παρουσιάζεται το εικονογραφικό πρόγραμμα του μνημείου της Αγίας Αικατερίνης Θεσσαλονίκης μέσα από το ανέκδοτο αυτογραφικό σχέδιο του καθηγητή Στυλιανού Παλεκαυίδη που αποκάλυψε κάτω



ς ναό
ς, με
κ.ά.

Τέλος εκτός σειράς αξιολογείται ο Ιλαρίων Κασταμονίτης ιδρυτής της αγιορειτικής μονής Κασταμονίτου.

Το κλείσιμο των Εργασιών του Συμποσίου εγένετο από τον Ομότιμο Καθηγητή του Α.Π.Θ. και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας κ. Γεώργιο Νάκο.

Η Ε.Μ.Σ., παρά την οικονομική κρίση, προγραμματίζει την άμεση έκδοση των Πρακτικών του Συμποσίου.